

Tilinpäätöskertomus 2017

Vuosi 2017 on jatkunut digitalisaation merkeissä. Kuluneen vuoden aikana niin Unifi ry kuin OKM ovat julkaisseet omat visionsa yliopistojen toiminnan kehittämiseksi seuraavien vuosien aikana. Opiskelija- ja valmistumismäärien kasvattaminen, korkeakoulusektorin yhteistyön tiivistäminen ja avoimuuden lisääminen niin tutkimuksen kuin oppimateriaalinkin osalta ovat kantavia teemoja. Nämä asettavat yliopistojen IT-palveluille uusia haasteita.

Uusia avauksia on odotettavissa myös OKM:n erityisavustushankkeiden alkaessa kulminoitua konkreettisiksi palveluiksi korkeakoulusektorilla. Avustuksia myönnettäessä ei hankkeille annettu rahaa varsinaiseen IT-panostukseen, vaan painopiste oli toiminnan ja yhteistyön edistämässä. Näin ollen hankkeista voi odottaa syntyvän lukuisia erilaisia IT-hankkeita palvelumuutoksia tukemaan. FUCIO pyrkii edistämään, etteivät nämä IT-hankkeet jää yksittäisten yliopistojen tai hankkeiden varaan, vaan niihin valjastetaan mahdollisimman monen yliopiston osaaminen.

Iso muutos vuoden 2017 aikana on ollut CSC:n aseman muuttuminen suhteessa yliopistoihin. Koko vuoden on asetettu sekä virallisia työryhmiä että vapaamuotoisia kokoonpanoja kehittämään CSC:n asiakkuuden hallintaa. FUCIO on yhdessä ammattikorkeakoulusektorin IT-johtajien kanssa aktiivisesti mukana keskustelemassa CSC:n johdon kanssa tavoista saada parempi kuva korkeakoulusektorin IT-palveluiden tiekartasta. Syksyllä verkostot ja CSC kokoontuivat workshopiin edistämään asiakasohjautuvuutta ja myös työvaliokunnat ovat kokoontuneet CSC:n edustajien kanssa säännöllisesti. Henki on ollut tapaamisissa erittäin hyvä.

Vuoden 2018 aikana FUCIO laatii uuden toimintasuunnitelman verkostolleen, jossa huomioidaan entistä paremmin sidosryhmäyhteistyö ja -viestintä sekä edellä mainitun OKM:n Visio 2030 valmisteluryhmien teemat.

FUCIO:n puolesta kiitos kaikille jäsenillemme ja yhteistyökumppaneillemme vuoden 2017 toiminnasta.

Manu Pajuluoma
Lapin yliopisto
FUCIO:n puheenjohtaja

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Korkeakouluysteistyö	4
2.1	Opintohallintoyhteistyö.....	4
2.2	EXAM-konsortio.....	4
2.3	AAPA-verkosto.....	4
2.4	Tieteellisen laskennan yhteistyöfoorumi	5
2.5	ECAR 2017 Faculty Survey	5
3	Asiantuntijoiden yhteistyöryhmät.....	5
3.1	Lisenssi-SIG	5
3.2	Kokonaisarkkitehtuuri SIG	6
3.3	IT-päivä SIG	6
3.4	SEC-ryhmä, Tietoturvyhteistyö.....	7
3.5	IAM-ryhmä, identiteetin ja pääsynhallinta.....	7
3.6	Haka-federaatio.....	7
3.7	EU GDPR-SIG eli EU tietosuoja-asetuksen ryhmä.....	7
3.8	EDU-SIG, työasema-SIG	8
4	Sidosryhmäysteistyö	8
4.1	Korkeakoulujen tietohallinto – ja ICT-ohjausryhmä.....	8
4.2	CSC – Tieteen tietotekniikan keskus.....	8
4.3	Unifi	8
4.4	Kirjastot	9
5	Tehtyjä kartoituksia, selvityksiä ja viestintää	9
5.1	IT-barometri 2017.....	9
5.2	Benchmarking.....	9
5.3	Muita selvityksiä.....	9
5.4	FUCIO- ja AAPA-verkostot esillä Tiviassa.....	9
6	Kansainvälinen yhteistyö	9
6.1	EUNIS	9
6.2	Educause.....	10
6.3	Ruotsi IT-pääsihteeri.....	10
7	Kokouksia.....	10
8	Liite 1: FUCIO-jäsenet ja työvaliokunta.....	11
9	Liite 2: Jäsenten edustukset työryhmissä ja toimikunnissa.....	12

1 Johdanto

Yliopistojen IT-johdon asialistalla vuoden 2017 aikana olivat voimakkaina muutoksen tekijöinä korkeakoulujen yhteistyöhankkeet tai yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen eriaisteiset yhteenliittymiset. Tämä on heijastunut mm. 2018 IT-barometrissa¹ organisaatorakennemuutoksiin ja palvelutuotannon haasteiden vastaamiseen.

Toinen erittäin merkittävä FUCIO-verkoston toimintaan vaikuttanut muutos on ollut aiempaa kiinteämpi yhteistyö AAPA-verkoston ja myöhemmin syksyllä 2017 myös CSC – Tieteen tietotekniikan keskuksen kanssa. CSC:n muuttuessa in-house-yhtiöksi yliopistoille, sen palveluiden asiakasohjauksen tapoja on mietitty niin vapaamuotoisissa tapaamisissa kuin virallisissa foorumeissakin.

Vuoden loppuun mennessä piti syntyä uusi kolmivuotinen sopimus Microsoft-lisensseistä. Neuvotteluja käytiin yhdessä ammattikorkeakoulujen sekä toisen asteen AMKEN edustajien kanssa. Tavoitteena oli saada enemmän käyttäjiä sopimukseen ja siis voimaa neuvotteluihin. Microsoft on muutamassa hinnoittelumalliaan ja tämä johti lukkiutuneeseen tilanteeseen syksyn alussa ja lopulta päädyttiin käyttämään sopimuksen optiovuosi. vaikeaksi osoittautuneet neuvottelut jatkuvat kevään 2018 aikana ja mukana on haettu muita pohjoismaisia yliopistoja.

2 Korkeakouluyhteistyö

2.1 Opintohallintoyhteistyö

Opintohallintoyhteistyö on ottanut syksyllä 2017 uusia askelia. KOOTuki-kokoukseen otettiin mukaan Peda-forumin muodostaman 'Kansallisen digiopetus'-ryhmän edustaja. Aiemmin KOOTuki on painottunut nimenomaisesti opintohallinnon suuntaan ja näin on tapahtunut muutos kohti pedagogiikkaa ja siihen liittyvää teknologiaa.

OKM:n järjestämät erityisavustushankkeet ovat puhuttaneet KOOTukea runsaasti koska monissa helmikuussa 2017 ja toisaalta syksyn hakukierroksen erityisavustushankkeissa on vahva liityntä opintohallintoon tai esim. ristiinopiskelun mahdollistavaan teknisiin ratkaisuihin. Myös opiskelijavalintojen tulevaisuus on ollut esillä KOOTuen keskusteluissa.

Syyskuun kokous järjestettiin yhdessä 'Oppijan tietovirtojen ja VIRT-Opintotietopalvelun' -ohjausryhmän kanssa. Ryhmät keskustelivat yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijoiden kanssa mm. opiskelijatietoja koskevien viranomaistietovirtojen kehittämisestä korkeakoulujen arjen näkökulmasta. Myös eri toimijoiden ja ryhmien välisestä työnjaosta käytiin keskustelu.

KOOTuki-ryhmässä on FUCION edustajina Markku Närhi (JY) ja pääsihteeri, sekä syksystä 2017 alkaen myös Jussi-Pekka Pispala (TTY).

2.2 EXAM-konsortio

EXAM on tenttijärjestelmä, jonka ylläpidosta ja jatkokehittämisestä vastaa korkeakoulujen EXAM-konsortio². Konsortioon kuuluu 2017 lopussa 26 korkeakoulua. Yliopistoista lähes kaikki ovat mukana.

Konsortion toiminnasta vastaa johtoryhmä ja sen alaisuudessa toimii työvaliokunta. Johtoryhmässä on FUCIOsta mukana varsinaisena jäsenenä Markku Närhi (JY).

2.3 AAPA-verkosto

Yliopistojen IT-johtajien verkoston FUCION edustajana AAPA-tilaisuuksissa on toiminut pääsihteeri. AAPA:n kanssa on aloitettu keväällä 2017 yhteiset työvaliokuntakokoukset. Tämä on osoittautunut oikein hyväksi toimintatavaksi erityisesti nyt kun meneillään olivat kumpaakin verkostoa koskevat neuvottelut Microsoftin kanssa sekä yhteistyö CSC:n asiakasohjauksen edistämiseksi.

¹ <https://tt.eduuni.fi/sites/kity/publicAAPAFUCIOdocs/FUCIOAAPA-2018-IT-Barometri.pdf>

² <https://confluence.csc.fi/display/EXAM/EXAM-konsortio>

Yhteistä neuvotteluvoimaa haettiin myös Väestörekisterikeskuksen nihkeään asenteeseen antaa korkeakoululle mahdollisuus hyödyntää suomi.fi-tunnistautumista erilaisissa opiskeluun liittyvissä prosesseissa.

Yhteistyöaloite EU GDPR:n harmonisoinnista korkeakoulujen kanssa tuli Arenen ja Unifin taholta. Tässä yhteydessä kummankin verkoston pääsihteerit ovat toimineet yhteistyön käynnistämisen ja toimintamallin edistämisen hyväksi.

2.4 Tieteellisen laskennan yhteistyöfoorumi

Foorumissa FUCIOta edustaa Minna Harjuniemi (HY), mutta foorumi ei ole kokoontunut vuoden 2017 aikana.

2.5 ECAR 2017 Faculty Survey

Kun edellisenä vuonna toteutettiin kysely opiskelijoiden käsityksistä oman organisaationsa IT-palveluihin, oli vuonna 2017 vuorossa opetus- ja tutkimushenkilön mielipiteet. Vastauksia saatiin yli 1500.

Kysely toteutettiin tälläkin kertaa Educause-organisaation ETRAC-kyselypalvelun kautta. Kysymykset eivät valitettavasti ole yhteismitallisia opiskelijakyselyn kanssa, näin korrelaatio henkilökunnan ja opiskelijoiden välillä jää tarkistamatta. Yleisesti ottaen opetus- ja tutkimushenkilökunta on kuitenkin varsin tyytyväinen palveluihin.

Yleisinä havaintoina esille voi nostaa seuraavat:

- Etätyö- ja etäkäyttömahdollisuuksiin ollaan tyytyväisiä.
- Sähköiset viestintävälineet ml. sähköposti ovat kunnossa.
- Tietoturva tuntuu olevan kunnossa eikä se haittaa työntekoa.
- Yli 50 % opettajista on joko tyytyväinen luokkateknologiaan, tyytymättömien osuus jää alle 20 %.
- Kannettavia tietokoneita ja tabletteja käytetään Suomessa hieman enemmän opetuksessa kuin kansainvälisesti (pääosin Yhdysvaltalaisia korkeakouluja).
- Oppimisympäristö koetaan kriittiseksi työkaluksi opetuksen apuvälineenä, mutta ei samassa määrin kuin koko tutkimuksessa.
- Oppimisympäristön käyttö on vielä pedagogisesti vaatimattomalla tasolla.
- Tutkijoiden tyytyväisyys tarjolla olevaan teknologiaan on samalla tasolla kuin kansainvälisestikin. Hieman yli 50 % on tyytyväisiä ja alle 20 % tyytymättömiä.

Kyselystä saadun datan pohjalta analyysiä on tehty FUCION pääsihteerin johdolla. Kommentteja analyysiin ovat tuottaneet muiden korkeakouluedustajien kanssa FUCION edustajat Eija Heiskanen (HY), Ari Hirvonen (JY), Jussi-Pekka Pispala (TTY) ja Christa Winqvist (Aalto). Tarkempi raportti³ on julkaistu 31.1.2018

3 Asiantuntijoiden yhteistyöryhmät

3.1 Lisenssi-SIG

Lisenssi-SIGin tavoitteena on yhdenmukaistaa toimintaa lisenssejä myyvien toimittajien kanssa, käydä alustavia sopimusneuvotteluja useamman korkeakoulun nimissä ja jakaa tietoa lisenssihankinnoista ja ohjelmistotuotteista korkeakoulujen kesken.

Vuoden 2017 merkittävin asia on ollut Microsoftin kanssa käytävät uuden kolmivuotiskauden puitesopimusneuvottelut. Kevään aikana aloitetut neuvottelut jumiutuivat kesän jälkeen. Eräs isoista kysymyksistä oli Microsoftin esitys laskutusmäärän muuttamisesta FTE-pohjaisesta päälukuun perustuvaksi. Kun tästä, yksikköhinnoista eikä tuotepaletista päästy yksimielisyyteen, päättyi Lisenssi-SIG:n Microsoft-neuvotteluryhmä esittämään FUCION ja AAPA syyskokoukselle voimassaolevan sopimuksen mukaista optiovuoden käyttöönottoa. IT2017-päivien aikaan saatiin tietoa tämän vaihtoehdon sopivan myös Microsoftille.

³ <https://tt.eduuni.fi/sites/kity/publicAAPAFUCIOdocs/>

Uuden sopimuskauden 2019-2021 neuvottelut alkavat heti vuoden 2018 alussa. Tavoitteena on saada sopimus allekirjoitusvalmiiksi kevään 2018 kuluessa.

Muita Lisenssi-SIG:n aktiviteetteja ovat olleet VMware-puitesopimuksen aikaansaaminen, plagiaatin-tunnistuksen kilpailutuksen osallistuminen sekä lisenssitukkurikilpailutuksen valmistelu. Pitkään on myös yritetty saada yhteys Googleen. Googlen kanssa pidettiinkin yhteinen tilaisuus 29.8. ja paikalla oli SIG:n jäsenten lisäksi myös IT-johtajia.

Syksyn lopulla valmistui jokavuotinen Systemikysely FUCION pääsihteerin toteuttamana. Systemikysely on kartoitus ohjelmistoista ja niiden tilanteesta itse kussakin korkeakoulussa. Tuotenimikkeitä kertyi taas enemmän kuin koskaan aikaisemmin, yli 1200 kpl. Kaikki korkeakoulut Suomesta osallistuivat Systemikyselyyn mukaan lukien Högskolan Åland ja MPKK.

Lisenssi-SIG:ssä on FUCIOsta mukana Minna Harjuniemi (HY) ja pääsihteerin, sekä Microsoft-neuvotteluissa lisäksi Christa Winqvist (Aalto)

3.2 Kokonaisarkkitehtuuri SIG

Kokonaisarkkitehtuuri SIGin (KA-SIG) toiminnan tavoitteena on tukea korkeakoulujen KA-työtä. Tätä on tuettu luomalla eDuuni-alustalle viitearkkitehtuurin mukainen KA-tietovaranto sekä päivitetty Korkeakoulujen viitearkkitehtuuridokumentti (v. 2.0) ja järjestetty KA-seminaari. Näiden rinnalla on yhtenäistetty metamalleja niin keväällä päivittyneen JHS-179 arkkitehtuurimallin, kuin ruotsalaistenkin arkkitehtuurimallin (cityplan) kanssa. Viitearkkitehtuurityötä on edistetty myös yhteisillä työpajoilla, joiden tuloksena on saatu tuotettua yhteinen viitearkkitehtuuripalveluluettelo sekä prosessiryhmä-listaus.

Puheenjohtajana on toiminut kaudella 2016-2017 Patrik Maltusch (Aalto-yliopisto) ja sihteerinä Esa Suominen (Metropolia amk). He jatkavat myös kaudella 2018. KA-rinkitoiminnan piirissä on n. 60 henkilöä, joista noin puolet on yliopistosta ja puolet ammattikorkeakouluista. CSC:ltä on mukana kolme henkeä. Näihin KA-rinkitapaamisiin osallistuu tyypillisesti 15-20 henkilöä.

KA-SIG on järjestänyt neljä onnistunutta KA-rinkitapaamista verkkokokouksina ja yhden KA-seminaarin otsikolla "KA-työ käytännössä". KA-seminaarissa oli hieman yli 40 osallistujaa. Korkeakoulujen kypsyystasokysely järjestettiin 2017 alussa, mutta siihen osallistuminen oli heikkoa.

Pohjoismaista Nordic EA-yhteistyötä on jatkettu kuluneen vuoden aikana. Ruotsalaisten kanssa on kokoonnuttu verkkokokoukseen kolme kertaa ja kerran on vierailtu Tukholmassa. Muutkin pohjoismaat ovat ilmaisseet halukkuutensa osallistua toimintaan ja sen laajentamista on alettu edistämään.

Ongelmaksi KA-yhteistyössä on todettava matala aktiivisuus. Toimialan muutokset työllistävät merkittävästi ja tämä vie huomion pois KA-työstä.

Semanttinen/sanasto- ja mallinnusosaaminen on hyvin ohut kansallisellakin tasolla ja sen tärkeyttä ei osata hahmottaa KA työssä oikein. Tästä seuraa sekaannuksia ja ristiriitaisuuksia erilaisissa yhteistyöhankkeissa. Myös kielikonversiot asettavat haastetta ymmärtämiselle, kun osa ydinsanastosta muuttuu käsitteenä erinimiseksi kuin standardoiduissa kansainvälisissä malleissa. Tukea toisi osallistuminen 'Yhteentoimivuus/semantiikkatyökalu'-projektiin⁴.

Uutena toimintamallina KA-SIG:llä oli IT2017-päivillä KA-klinikka. Tämä oli erinomainen avaus kokonaisarkkitehtuuritoiminnassa asiakkaiden suuntaan.

FUCION edustajana on toiminut Jussi Kivinen (TaY) ja pääsihteerin.

3.3 IT-päivä SIG

IT-päivä-SIGin tavoitteena on yhdenmukaistaa käytänteitä ja helpottaa kulloinkin vuorossa olevaa korkeakoulua käytännön asioiden hallinnassa, ohjelmaideoiden keruussa sekä auttaa sponsorikontaktien hankinnassa.

Vuoden 2017 IT-päivät järjestettiin Jyväskylässä 8.-9.11.2017 yhteistyössä paikallisen yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa. Sekä FUCIO- että AAPA-verkoston jäsenet olivat mukana ohjelmatoimikunnassa.

⁴ <http://iow.csc.fi>

3.4 SEC-ryhmä, Tietoturvayhteistyö

SEC-ryhmä on korkeakoulujen tietoruvaa-asiantuntijoiden yhteinen foorumi.

Keväällä olivat perinteiset SEC-päivät Lappeenrannassa. Osallistujia oli niin yliopistoista kuin ammattikorkeakouluistakin. Tietoturvavastaavat vierailivat maaliskuussa Keskusrikospoliisin luona. IT2017-päivien yhteydessä Jyväskylässä pidettiin SEC-päivä, jossa yliopistojen edustajia oli runsaasti mutta AMK-sektorilta vain yksi edustaja.

SEC-ryhmä on perustanut ns. SIEM-ryhmä lokien hallintaa käsittelemään. EU tietosuoja-asetuksen voimaantuloa on työllistänyt ryhmää, koska osa tietosuojavastaavista on myös samalla oman korkeakoulunsa tietoturvavastaava. SEC on aktiivinen myös Vahti-yhteistoiminnassa⁵.

FUCIOsta SEC-ryhmässä on mukana Olavi Manninen (UEF)

3.5 IAM-ryhmä, identiteetin ja pääsynhallinta

IAM-verkosto kokoontui fyysisesti kolme kertaa, mukana oli edustajia lonkalta heitettyä noin 20:sta eri korkeakoulusta. Saan tarvittaessa kaivettua tarkatkin luvut.

IAM-ryhmä on jakanut vuoden aikana tietoa mm. Suomi.fi-tunnistukseen siirtymisestä ja käyttöönotosta, IAM-projektien tilanteista ja miten IAM asioita hoidetaan eri korkeakouluissa.

IAM ryhmä on esittänyt Hakan tekniselle ryhmälle ja ohjausryhmälle ettei *eduPersonPrincipalName*-attribuutin arvoja enää saa kierrättää. Näin samaa tunnusta ei enää anneta kenellekään toiselle. HAKA-federaatioissa on ollut 24 kuukauden karenssi saman tunnuksen kierrätykselle.

Ajankohtaista ryhmässä ovat olleet myös mm. useamman turvatekijän tunnistus (MFA) Hakassa, kansainvälisen tunnistustasoluokituksen määrittelyn esittely ja miten se voitaisiin ottaa huomioon Hakassa. Vuoden lopulla on esille nostettu MyData-ajattelu ja siihen liittyen *Sovrin foundationin blockchain* pohjainen hajautettu identiteetti.

FUCIOlla ei ole omaa edustajaa IAM-ryhmässä.

3.6 Haka-federaatio

Vuonna 2017 Hakan keskeisin kehitystehtävä liittyi vahvemman tunnistuksen palvelun kehittämiseen. Kehitystyön rahoittamiseksi Hakan jäsenmaksuja korotettiin kertaluontoisesti 10 % (25 875 €). Tämä vahvemman tunnistamisen palvelu tuli tuotantoon kesällä 2017, sitä käyttää mm. Aalto-yliopisto ja SITRA:n ISAACUS-projekti. Kehitys jatkuu 2018 yhteistyössä palvelun käyttöönottavien korkeakoulujen kanssa.

Kuten IAM-ryhmä on esittänyt, Hakan ohjausryhmä on päättänyt muuttaa *eduPersonPrincipalName*-yksilöintitunnuksen pysyväksi eli tunnuksen kierrätys päättyy.

Hakan osallistuu Shibboleth-konsortioon NORDUnetin kautta ja tänä vuonna Haka-operaattori sai NORDUnetin paikan konsortion hallituksessa.

Hakan ohjausryhmässä toimivat FUCIOsta Jussi-Pekka Plspa (TTY) ja Minna Harjuniemi (HY).

3.7 EU GDPR-SIG eli EU tietosuoja-asetuksen ryhmä

EU tietosuoja-asetus kulminoituu vuoden 2018 toukokuussa, jolloin jokaisen yliopiston tulee olla valmis noudattamaan asetuksen vaatimuksia. Kansallista asetuksen käyttöönottoa edistämään korkeakouluissa varten käynnistettiin kevään 2017 aikana ns. EU GDPR-SIG⁶. Aloite tuli Arene/Unifin suunnasta ja mukaan on saatu syksyyn 2017 mennessä edustajat käytännössä kaikista korkeakouluista.

EU GDPR-SIG on järjestänyt Yrkeshögskolan Arcadan pääjuristin Anna Härmän johdolla yhteistapaamisia. Näitä tapaamisia oli keväällä kaksi, joista toukokuun kokous pidettiin yliopistojen juristien kevätkokouksen yhteydessä. Syksyn kuluessa kokoonnuttiin vielä kahdesti ja keväälle 2018 on varattu kaksi tapaamista.

⁵ <http://vm.fi/vahti>

⁶ <https://tt.eduuni.fi/sites/kity/EUGDPR> (EU GDPR = EU General Data Protection Regulation)

FUCION ja AAPAN pääsihteerit ovat mukana edistämässä yhteistyötä ja tiedottamassa omia verkostojaan asetuksen implementaation etenemisestä korkeakoulusektorilla.

3.8 EDU-SIG, työasema-SIG

EDU-SIG on työasemien ylläpitoon ja ohjelmistojakeluun keskittynyt asiantuntijaryhmä. Ryhmä piti kevätkokouksensa Turussa 11.-12.5.2017. Esille nostettuja aiheita olivat mm. muuntojoustavat tilat ja tekniikan integrointi, AV-ratkaisut, langaton vierailijaverkko, Direct Access, SharePoint Online ja Windows 10 käyttöönotto.

Syystapaamisen järjestelyistä vastasi Aalto-yliopisto ja pidettiin 3.-4.11.2017 Helsingissä. esillä olivat mm. teemat Windows 10: Anniversary Updaten uutuudet, Software jukebox POC ja Powershell.

FUCIolla ei ole edustusta EDU-SIG:ssä.

4 Sidosryhmäyhteistyö

4.1 Korkeakoulujen tietohallinto – ja ICT-ohjausryhmä

Tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän toiminta oli katkolla vuoden 2017 mutta se koettiin tarpeelliseksi foorumiksi ainakin vielä vuodeksi eteenpäin. Ryhmä tuo yhteen OKM:n, rehtorit, opintohallinto- ja IT-edustajat. Mukana on myös aina ollut edustus CSC:stä joka myös on hoitanut ryhmän sihteerin tehtäviä. Ryhmä hoitaa myös Funet-työvaliokunnan tehtäviä.

Kevään kuluessa ryhmä antoi toimeksiannon CSC:lle uusia tapa jolla korkeakoulusektorin yleisen tason digitalisaatio ja arkkitehtuuri kuvataan⁷. Muutos on ollut onnistunut ja jatkuvasti kehittyvänä sekä täsmentyvänä se luo hyvän keskustelupohjan muillekin työryhmille tarkastella sektorin toimintaa.

TH&ICT-ryhmässä FUCIOsta ovat mukana Ilkka Siissalo (HY) ja Manu Pajuluoma (LY).

4.2 CSC – Tieteen tietotekniikan keskus

Vuoden 2017 aikana on yhteistyö CSC:n kanssa lähtenyt etenemään hyvässä hengessä. CSC:n edustajat ovat olleet mukana FUCION kokouksissa ja yhdessä AAPA-työvaliokunnan kanssa on alettu pitää yhteisiä kokouksia joissa CSC:n edustajat ovat myös mukana.

CSC:n neuvottelukunnan toiminta on ollut hidasta ja tämä on käynnistänyt aktiivisen yhteistyön CSC:n edustajien kanssa asiakkuuden määrittämiseksi ja asiakaskontaktointiin sekä palvelutuotannon tehostamiseksi. FUCION syyskokouksen yhteydessä pidettiin yhteinen workshop CSC:n ja AAPA:n kanssa näiden teemojen tiimoilta.

Vuoden 2017 lopulla CSC on myös laatinut puitesopimuksen CSC:n ja yliopiston väliseksi palveluiden hankkimiseksi puolin ja toisin. Tällöin yliopisto voi olla myös palveluntuottajasuhteessa CSC:hen. Tavoitteena on luoda joustava palveluiden käytettävyys yliopiston, CSC:n ja mahdollisten muiden kumppaneiden (alihankkijoiden) kesken.

FUCIO on osallistunut CSC:n neuvottelukunnan omistajastrategian kommentointiin syksyllä 2017 aktiivisesti. Neuvottelukunnassa FUCIOta edustaa varapuheenjohtaja Liisa Huovinen (Uniarts).

4.3 Unifi

Tammikuussa 2017 oli FUCION puheenjohtaja Pajuluoma ja pääsihteeri kuulemassa Unifin 'Yliopisto 2025'-visiosta. Mukana olivat myös edustajat OHA-forumista, TUHA-verkostosta, Sivistystyönantajat Ry:stä ja CSC:ltä.

⁷ <http://ka.csc.fi/> Luonnos: Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen digitalisoitumisen tiekartta

4.4 Kirjastot

Vaasan syyskokouksen yhteydessä FUCIO ja yliopistokirjastot pitivät lyhyen kokouksen jonka myötä kirjastot tulivat aktiivisesti mukaan EU GDPR-yhteistyöhön.

Uuden kirjastojärjestelmän hankinta on ollut vireillä jo useamman vuoden. Edellinen yritys uudistaa kariutui erilaisten kirjastojen merkittävästi erilaisiin tarpeisiin. Vuoden 2017 aikana on tehty markkinakartoitusta, mutta yksikään nykyinen tietojärjestelmä ei tyydytä kaikkien tarpeita. Tämän jälkeen kirjastoille on virinnyt halu edetä pienemmissä ryhmissä. Tammikuun 2018 aikana on tarkoitus muodostaa näitä pienryhmiä. T3-ryhmä (Tampereen yliopisto, TTY ja TAMK) ovat irtautuneet hankintayhteistyösopimuksesta.

5 Tehtyjä kartoituksia, selvityksiä ja viestintää

5.1 IT-barometri 2017

IT-barometri 2017 keräsi IT-johtajien käsityksiä tulevan noin 18 kuukauden tärkeimmistä teemoista korkeakouluissa. Se toteutettiin yhdessä AAPA-verkoston kanssa. Yliopistosektorilla painopiste IT-johtajien työllistämällä on yhä keskistetyn IT:n palveluissa mutta kommentteissa nousevat esiin myös suuntautuminen substanssiin päin. Korkeakoulujen keskinäinen yhteistyö on myös vahva teema. Sen sijaan koko korkeakoulusektorin kattavat palvelut jäävät vähemmälle huomiolle.

Seuraava IT-barometri toteutettiin vuodenvaiheessa 2017-2018. On mielenkiintoista nähdä nousevatko tutkimus ja opetus paremmin siinä esiin.

5.2 Benchmarking

EUNIS 2016 benchmark-selvitys tuottaa korkeakoulusektorilta analyysin erityisesti IT-kustannusten kohdentumisesta erilaisille palveluille ja korkeakoulujen sisäisen vastuujon mukaan. Näin voidaan nähdä mm. mikä on keskitetyn IT:n ja substanssiyksiköiden IT-menojen suhde. BM2016-kartoitus tehtiin keväällä 2017 ja se kattoi tällä kertaa 12 maata Euroopasta. Uutena tuli vahvasti mukaan Sveitsi neljällä yliopistolla.

BM-toiminnassa ovat FUCIOsta olleet mukana BM Steering Groupissa Ilkka Siissalo (HY), Jussi-Pekka Pispala (TTY) ja pääsihteeri. Projektiryhmässä FUCIOsta on pääsihteeri ja projektipäällikkönä toimii Yvonne Kivi (HY).

Vuoden 2016 benchmark-selvitykseen osallistuivat yliopistosektorilta vain puolet yliopistoista: Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Lapin yliopisto, Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Taideyliopisto, Tampereen teknillinen yliopisto sekä Tampereen yliopisto. Osallistumismäärä oli sen verran vähäinen, ettei kattavaa suomalaisten yliopistojen IT-kustannusten arviointia voitu tänä vuonna tehdä.

5.3 Muita selvityksiä

FUCIO:n tarkoituksena on jakaa hyviä käytänteitä ja näin ollen jäsenistö voi käynnistää erilaisia kyselyitä kollegoidensa kesken. Vuoden 2017 aikana pieniä kyselyitä tehtiin mm. TUUDO-palvelunkäyttöön otosta yliopistoissa, FITech-yliopistojen ristiinopiskelun IT-tilanteesta ja käytössä olevista projektisalkkutyökaluista.

5.4 FUCIO- ja AAPA-verkostot esillä Tiviassa

Maaliskuussa 2017 olivat FUCIO- ja AAPA-verkostot esillä korkeakouluyhteistyön esimerkkinä. Artikkelissa kuvattiin korkeakoulujen tapoja jakaa varsin avoimesti tietoa ja kokemuksia IT-toiminnan osalta.

6 Kansainvälinen yhteistyö

6.1 EUNIS

EUNIS 2017 kongressiin Münsteriin Saksassa osallistui FUCIO:sta Ilkka Siissalo (HY), Kati Hagros (Aalto), Christa Winqvist (Aalto), Jussi Kivinen (TaY), Kuno Öhrman (Hanken).

Joulukuussa 2017 pidettiin kahden eri EUNIS-työryhmän tilaisuudet Lissabonissa Portugalissa. 12.12.2017 oli EU GDPR Task Force tapaaminen jossa keskusteltiin EU:n tietosuojasetuksen voimaantulon vaikutuksista

yliopistoissa eri puolilla Eurooppaa. Heti perän seuraavana päivänä 13.12. oli vuorossa EUNIS BencHEIT Task Forcen tapaaminen. Siellä vertailtiin BM-selvitystä muihin vastaaviin kansainvälisiin selvityksiin mm. Educause (Yhdysvallat) ja Hollannissa.

6.2 Educause

Vuoden 2017 Educause-konferenssi oli 30.10-3.11. Philadelphiassa (USA). FUCIOsta osallistuivat Ari Hirvonen (JY), Jussi Kivinen (TaY) ja Christa Winqvist (Aalto).

6.3 Ruotsi IT-päsihteeri

Ruotsalaiset korkeakoulut päätyivät palkkaamaan itselleen IT-päsihteerin omaan FUCIO/AAPA-verkoston vastaavaan ryhmäänsä: ITCF - Sveriges universitets och högskolors IT-chefsforum. Johan Johansson Lundin yliopistosta aloitti heinäkuussa 2017 koordinaattorin tehtävässä.

FUCION ja AAPAN pääsihteerit kävivät tutustumassa Ruotsin tilanteeseen lokakuussa. On mielenkiintoista havaita miten samankaltaisia haasteet ja toimintatavat naapurivaltiossa ovat. Mm. Google-yhteydet ja Microsoft-sopimuksen jatko olivat aivan samankaltaisia. Myös sidosryhmäyhteistyö ja paikallisen NRENin kanssa toimiminen muistuttavat toisiaan.

7 Kokouksia

FUCION työvaliokunta on kokoontunut loppuvuoden aikana kerran kuussa. Tämän lisäksi on yhteisiä työvaliokuntakokouksia pidetty AAPA-verkoston kanssa sekä kevät että syyskaudella. Syys- ja marraskuun yhteiskokouksissa oli myös erillinen osio CSC:n edustajien kanssa.

FUCION sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Turussa 25.-26.4.2017 Åbo Akademin järjestämänä Yrkeshögskolan Novian ja Åbo Akademin tiloissa.

Syyskokous oli Vaasassa 3.-4.10.2017 vastuujärjestäjänä Vaasan yliopisto. 4.10. kokous oli yhteisseminaari AAPA-verkoston ja CSC:n kanssa. Se pidettiin workshopina jossa teemana oli CSC:n asiakkuus.

AAPA-verkoston IT-päsihteeri Jaakko Riihimaa on aina mukana FUCION kokouksissa. Vastavuoroisesti FUCION IT-päsihteeri Teemu Seesto on edustanut verkostoaan AAPAn kokouksissa.

8 Liite 1: FUCIO-jäsenet ja työvaliokunta

FUCIO-työvaliokunta 2017

- Puheenjohtaja Manu Pajuluoma, Lapin yliopisto
- Varapuheenjohtaja Markku Närhi, Jyväskylän yliopisto
- Juha Eskelinen, Itä-Suomen yliopisto
- Eija Heiskanen, Helsingin yliopisto
- Ari Hovila, Vaasan yliopisto
- Liisa Huovinen, Taideyliopisto
- IT-pääsihteeri Teemu Seesto, Turun yliopisto

Muut FUCIO-jäsenet

- Kati Hagros, Aalto-yliopisto
- Minna Harjuniemi, Helsingin yliopisto
- Ari Hirvonen, Jyväskylän yliopisto (15.5.2017 alkaen)
- Liisa Huovinen, Taideyliopisto
- Kari Keinänen, Oulun yliopisto
- Hanne-Mari Kiuttu, Turun yliopisto
- Jussi Kivinen, Tampereen yliopisto
- Kai Lindberg, Oulun yliopisto
- Olavi Manninen, Itä-Suomen yliopisto
- Hannu Mattila, Tampereen yliopisto
- Juha Nisso, Tampereen teknillinen yliopisto
- Jyri Penttinen, Maanpuolustuskorkeakoulu
- Jussi-Pekka Pispala, Tampereen teknillinen yliopisto
- Björn Pundars, Åbo Akademi
- Yrjö Saarikko, Turun yliopisto
- Antti Sirviö, Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu
- Lauri Vihonen, Jyväskylän yliopisto (12.5.2017 saakka)
- Christa Winqvist, Aalto-yliopisto
- Kuno Öhrman, Hanken Svenska handelshögskolan

9 Liite 2: Jäsenten edustukset työryhmissä ja toimikunnissa

- AAPA-verkosto, Ari Hovila (VAMKin kautta)
- ATT-palvelukehityksen ohjausryhmä, Christa Winqvist
- BenchEIT Project Group: Teemu Seesto
- BenchEIT Steering Group: Ilkka Siissalo (pj.), Jussi-Pekka Pispala, Teemu Seesto
- CSC:n neuvottelukunta, Liisa Huovinen
- EUNIS, Ilkka Siissalo (vice president)
- Funet 2020-ryhmä, Minna Harjuniemi
- HAKA-ohjausryhmä, Jussi-Pekka Pispala (pj.), Minna Harjuniemi
- Kirjastojärjestelmähankinnan ohjausryhmä, Kuno Öhrman
- Kokonaisarkkitehtuuri- eli KA-SIG, Jussi Kivinen, Ari Hirvonen, Teemu Seesto
- KOOTuki-yhteistyöryhmä, Markku Närhi, Jussi-Pekka Pispala, Teemu Seesto
- Linnea2-konsortion ohjausryhmä, Kuno Öhrman
- Lisenssi-SIG: Minna Harjuniemi, Teemu Seesto
- Microsoft-neuvotteluryhmä, Minna Harjuniemi, Christa Winqvist
- NUAS/IT, Ilkka Siissalo, Kuno Öhrman
- SEC-ryhmä, Olavi Manninen
- Tieteellisen laskennan yhteistyöfoorumi, Minna Harjuniemi
- Tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmä, Manu Pajuluoma, Ilkka Siissalo
- Tutkimushallinnon tietovirtojen ja tutkimustietovarannon johtoryhmä, Minna Harjuniemi